

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОВЕДІНКА ПІДПРИЄМСТВ ЯК ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ ПОВЕДІНКИ

Карачина Н.П.

Вінницький національний технічний університет

В умовах висококонкурентного середовища вітчизняних підприємств ефективне вирішення проблеми вибору та формування ефективної моделі економічної поведінки в ринковому просторі неможливе без відповідного дослідження її варіативності та типізації крізь множину наукових пошуків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показує значну концентрацію уваги науковців на певних варіаціях економічної поведінки підприємств, зокрема на підприємницькій, ринковій, рентоорієнтованій, стратегічній, організаційній, соціально-відповідальній, девіантній та інвестиційній поведінках, які відтворюють актуальні в ринковому просторі напрямки розвитку підприємств.

Пріоритетність інвестиційної поведінки в спектрі економічної поведінки підприємств обумовлена активізацією інвестиційних процесів, що є важливим напрямом реформування української економіки. Водночас слід відзначити, що інвестиційна поведінка виступає внутрішнім механізмом руху всього комплексу інвестиційних відносин.

Загалом інвестиційну поведінку розглядають як перетворену форму діяльного, функціонуючого капіталу. Перехід капіталу в інвестиційну поведінку включає перетворення капіталу і його моментів в процес інвестування, що набуває форму інвестиційної діяльності, яка на більш поверхневому рівні виступає як інвестиційна поведінка із своїми суттєвими елементами [1]. За своїм економічним змістом інвестиційна поведінка є процедурними діями інвесторів, що реалізують свій інтерес за допомогою формування установок і мотивів, вибору інструментів, складання планів,

прийняття рішень відповідно до стратегії і стилю. Водночас інвестиційна поведінка реалізується через особливі моделі, в яких відображається спосіб і характер реакції всіх складових інвестиційної поведінки на зовнішні і внутрішні імпульси розвитку, та має конкретний стиль, що базується на індивідуальних можливостях інвесторів отримувати інформацію, ділових здібностях використовувати конкурентні переваги, контролі над іншими інвесторами і партнерами, підприємницькій фантазії.

Переконані, що найбільш суттєве значення для функціонування інвестиційної поведінки має формування певного інвестиційного клімату. Інвестиційний клімат доцільно розглядати як характеристику інституційного середовища поведінки інвесторів. Вочевидь інвестиційний клімат прямо або опосередковано впливає через різноманітні інституційні форми на внутрішній алгоритм інвестиційної поведінки. Поряд із цим він забезпечує відповідні способи координації, регулювання, контролю, захисту і гармонізації інтересів інвесторів та призводить до трансформації норм їх поведінки в процесі зміни інвестиційно-інституційного середовища, поліпшення процедури прийняття рішень і адаптації правил, що забезпечують виживання інвесторів і розширення їх можливостей в умовах мінливості зовнішнього середовища. Основні завдання, які повинні вирішуватися в сфері формування привабливого інвестиційного клімату, полягають в тому, щоб, з одного боку, пристосувати інвестиційний клімат до базисних інституційних характеристик суспільства, а з іншого – удосконалювати інституційно зміні елементи шляхом забезпечення політичної сталості та системи регулювання господарської діяльності, захисту інвестиційного статусу інвесторів різного рівня, створення ефективних заходів державного регулювання зниження витрат на бюрократичні процедури, виключення корупційних схем інвестування, забезпечення реалістичних форм грошово-кредитної, валютної, податкової політики, оптимізації інвестиційної поведінки іноземних інвесторів та ін. [2].

З урахуванням викладеного вважаємо, що інвестиційна поведінка підприємств представляє собою алгоритм прийняття рішень згідно цільової

функції, виходячи із внутрішнього і зовнішнього середовища. Найпоширенішими моделями інвестиційної поведінки фірм в ринковій економіці виступають модель акселератора, модель максимізації вартості фірми, модель вірогідності підстроювання капіталу, модель відтворювальних інвестицій, модель стратегічних інвестицій, модель інноваційного розвитку. Інвестиційну поведінку підприємств в трансформаційній економіці доцільно розподілити на три групи. До першої відносяться ті моделі, які однаково успішні як в ринковій, так і перехідній економіці. До другої можуть бути віднесені моделі, які в трансформаційній економіці можуть мати обмежений характер, що пов'язано із неадекватністю необхідних для них умов. До третьої групи включаються такі моделі, що представляються особливо актуальними в трансформаційний період. Саме такою є інноваційна модель, яка передбачає прийняття ідеї або образу дії, що є новими для відповідного підприємства. Водночас в моделях інвестиційної поведінки підприємств важливе значення займають стратегії диверсифікації інвестицій, що відтворюється в характері формування інвестиційних портфельів, які можуть мати вигляд портфелю консервативного, агресивного зростання чи портфелю надійності. Адже той чи інший вид портфелю відповідає певному інвестиційному стилю поведінки.

Проведене дослідження підтверджує вагомість формування ефективної інвестиційної поведінки як варіативної складової економічної поведінки сучасних підприємств та необхідність узгодження відповідних їм цільових функцій.

Література

1. Джерасад С. Инвестиционное поведение как экономическая категория // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Економічна серія. – Харків. - №630. – 2004. – С. 11-14.
2. Скворцов І.Б. Ефективність інвестиційного процесу: методологія, методи і практика: Монографія. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2003. – 312 с.